

Sygnatura akt II AKa 87/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 listopada 2022 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący SSA Andrzej Kot (spr.)

Sędziowie: SA Cezariusz Baćkowski

SA Piotr Kaczmarek

Protokolant: Magdalena Szymczak

przy udziale prokuratora Prokuratury (...) Waldemara Kawalca

po rozpoznaniu w dniu 24 listopada 2022 r.

sprawy T. S. (S.) oskarżonego o czyny z:

art. 284 § 1 kk i art. 12 kk, art. 270 § 1 kk i art. 12 kk, art. 270 § 1 kk i art. 12 kk

na skutek apelacji wniesionej przez oskarżonego

od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu

z dnia 6 grudnia 2021 r. sygn. akt III K 25/21

- I. **zmienia zaskarżony wyrok wobec T. S. (S.) w ten sposób, że obniża wymierzoną oskarżonemu karę pozbawienia wolności do roku i 6 (sześciu) miesięcy;**
- II. **w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;**
- III. **zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. J. K. 1200 zł, w tym należny podatek od towarów i usług, tytułem kosztów nieopłaconej obrony z urzędu oskarżonego w postępowaniu odwoławczym;**
- IV. **zwalnia oskarżonego od obowiązku poniesienia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze, zaliczając wydatki poniesione w tym postępowaniu na rachunek Skarbu Państwa.**

UZASADNIENIE

T. S. został oskarżony o to, że :

I. w dniu 22 stycznia 2018 r. w O. działając z góry powziętym zamiarem przywłaszczył powierzone mu na podstawie umowy leasingu o numerze (...) z dnia 10 sierpnia 2017 r. mienie w postaci samochodu dostawczego marki R. (...) rok produkcji 2016 numer podwozia (...) o numerze rejestracyjnym (...) o wartości 182.719,50zł czym działał na szkodę (...) S.A. z siedzibą we W. oraz powierzone mu na podstawie umowy leasingu o numerze (...) z dnia 24 sierpnia 2017 r. mienie w postaci samochodu dostawczego marki F. (...) rok produkcji 2017 numer podwozia (...) o numerze rejestracyjnym (...) o wartości 158.451,93 zł czym działał na szkodę (...) S.A.,

tj. o czyn z art. 284§2 kk w zw. z art. 12 kk

II. w dniu 10 sierpnia 2017 r. w O. działając z góry podjętym zamiarem podrobił podpis M. C. (1) na umowie leasingu operacyjnego o numerze (...), oświadczeniu do umowy leasingu o numerze (...) z dnia 10 sierpnia 2017 r., protokole zdawczo odbiorczym o numerze (...),

tj. o czyn z art. 270§1 kk w zw. z art. 12 kk

III. w dniu 24 sierpnia 2017 r. w O. działając z góry podjętym zamiarem podrobił podpis M. C. (1) na umowie leasingu operacyjnego o numerze (...), oświadczeniu do umowy leasingu o numerze (...) z dnia 10 sierpnia 2017 r., protokole zdawczo odbiorczym o numerze (...),

tj. o czyn z art. 270§1 kk w zw. z art. 12 kk

Sąd Okręgowy we Wrocławiu wyrokiem z dnia 6 grudnia 2021 r., sygn.. akt: III K 25/21:

I. uznał oskarżonego T. S. (S.) za winnego tego, że w okresie od 10 sierpnia do 11 września 2017 r., działając wspólnie i w porozumieniu z inną osobą, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, działając z góry powziętym zamiarem doprowadził za pomocą wprowadzenia w błąd (...) S.A. z siedzibą we W. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w łącznej kwocie 341.171,43 zł, w ten sposób, że nie mając zamiaru wywiązania się z zobowiązań zawarł podając się za M. C. (1) dwie umowy leasingu operacyjnego: o numerze (...) z dnia 10 sierpnia 2017 r. dot. samochodu dostawczego marki R. (...) rok produkcji 2016 numer podwozia (...) o numerze rejestracyjnym (...) o wartości 182.719,50 zł oraz o numerze (...) z dnia 24 sierpnia 2017 r. dot. samochodu dostawczego marki F. (...) rok produkcji 2017 numer podwozia (...) o numerze rejestracyjnym (...) o wartości 158.451,93 zł, podrabiając podpisy M. C. (1) na obu umowach oraz oświadczeniu do umowy leasingu o numerze (...) z dnia 10 sierpnia 2017 r., protokole zdawczo odbiorczym o numerze (...), oświadczeniu do umowy leasingu o numerze (...) z dnia 10 sierpnia 2017 r., protokole zdawczo odbiorczym o numerze (...), czym działał na szkodę (...) S.A. z siedzibą we W., tj., czynu z art. 286§1 kk i art. 294§1 kk w zw. z art. 270§1 kk w zw. z art. 11§2 kk w zw. z art. 12§1 kk i za to na podstawie art. 286§1 kk i art. 294§1 kk w zw. z art. 11§3 kk w zw. z art. 4§1 kk wymierzył mu karę 2 (dwóch) lat pozbawienia wolności;

II. na podstawie art. 46§1 kk orzekł wobec oskarżonego obowiązek naprawienia szkody na rzecz (...) S.A. we W. w wysokości 333.224,28 zł;

III. na podstawie art. 230§2 kpk zwrócił (...) S.A. we W. dowody znajdujące się na kartach 140 i 141 akt;

IV. zwolnił oskarżonego od ponoszenia kosztów postępowania, w tym i opłaty w sprawie.

Apelację od tego wyroku wniósł obrońca oskarżonego, zarzucając:

1) wystąpienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej, o której mowa w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., tj. na skutek zmiany właściwości Sądu i przekazania sprawy do Sądu Okręgowego we Wrocławiu doszło do obrazy przepisów art. 175 § 1, art. 386 § 1 i art. 6 k.p.k., polegającą na rozpoznaniu sprawy i wydaniu wyroku mimo iż oskarżony nie został przesłuchany i nie złożył wyjaśnień na rozprawie oraz przeprowadzenia dowodu z zeznań świadka A. K. jedynie przed Sądem Rejonowym w Oławie bez przeprowadzenia ponownie tego dowodu przed Sądem właściwym, a który to dowód stanowił podstawę wydanego orzeczenia.

2) obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść wyroku, to jest :

a) art. 7 k.p.k. poprzez:

- błędną i sprzeczną z zasadami prawidłowego rozumowania i doświadczenia życiowego ocenę dowodu w postaci zeznań świadka M. B. (1), świadka M. C. (2) oraz dowodu z opinii biegłego grafologa i uznaniu, że dowody te potwierdzają fakt, że to oskarżony złożył podpisy pod przedmiotowymi umowami leasingu, podczas gdy z prawidłowo ocenionych dowodów wynika jedynie, że jest to prawdopodobne, natomiast nie zostało to potwierdzone; dowody te również w sposób wybiórczy zostały ocenione w zakresie rzekomej chęci osiągnięcia korzyści majątkowych;

- błędną i sprzeczną z zasadami prawidłowego rozumowania ocenę dowodu w postaci zeznań świadka M. C. (2) w zakresie w jakim Sąd nie dał wiary tym zeznaniom, a mianowicie, że świadek odbierał sam przedmiotowe pojazdy oraz przyczyn dla których zaprzestał spłaty zobowiązania, podczas gdy Sąd nie przeprowadził postępowania dowodowego w zakresie tego kto w salonach marki R. oraz F. dokonywał odbioru samochodów, a co do braku płatności rat z góry założył próbę oszustwa;

b) art. 173 § 1 k.p.k. w zw. z § 5 ust. 1 oraz § 6 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 2 czerwca 2003 r. w sprawie warunków technicznych przeprowadzenia okazania poprzez przeprowadzenie okazania w sposób jednoznacznie sugerujący sprawcę w osobie oskarżonego, wyróżniającego się spośród innych osób okazywanych posturą orz wagą, a która to jest cechą zapamiętywaną w pierwszej kolejności, podczas gdy prawidłowo przeprowadzone okazanie powinno wykluczyć jakąkolwiek sugestię co do osoby sprawcy;

c) art. 4, art. 7, art. 410 k.p.k. polegającą na tym, że Sąd pierwszej instancji poprzez uchybienie przy kształtowaniu podstawy faktycznej i dowodowej, w tym nieuwzględnienie zasad prawidłowego rozumowania ani wskazań wiedzy lub doświadczenia życiowego przy ocenie przeprowadzonych na rozprawach głównych dowodów z zeznań świadków nie wziął pod uwagę, że świadek M. C. (2) przyznał, że zawierał umowy leasingowe stanowiące przedmiot niniejszego postępowania oraz osobiście odbierał objęte nimi pojazdy, jak również że wykorzystywał te pojazdy w ramach prowadzonej działalności gospodarczej;

d) art. 424 § 1 k.p.k. polegająca na nie odniesieniu się w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku do istotnych kwestii mogących mieć wpływ na rozstrzygnięcie sprawy – a mianowicie okoliczności, że świadek M. B. (1) zeznał, że osoby widniejące pod nr 1 oraz 4 na okazywanej mu tablicy są podobne do osoby, która podpisywała umowę, a dodatkowo wskazał, że osoba ta nie była szczupłą, świadek przyznał również, że w miejscu podpisywania umów było kilka osób, a on sam nie pamięta, czy porównał zdjęcie z dowodu osobistego z wizerunkiem osoby, która mu go wręczyła, natomiast świadek M. C. (2) wskazywał, że zdjęcie z okazania nie odpowiadało jego wizerunkowi z roku 2017, a nadto, że sylwetką w tamtym okresie odpowiadał okazanemu mężczyźnie ze zdjęcia nr 4;

e) art. 167 i 352 k.p.k. poprzez nieprzeprowadzenie z urzędu przez sąd dowodów w postaci dokumentów wypełnianych w salonie w związku z odbiorem pojazdu marki R. (...) rok produkcji 2016 oraz samochodu dostawczego marki F. (...) rok produkcji 2017 choć stan sprawy tego wymagał oraz dowodu w postaci wykazu wpłaty do obu umów leasingu.

3) błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść poprzez:

a) ustalenie, że oskarżony podrobił podpisy M. C. (2) podczas, gdy przeprowadzone w sprawie dowody nie wskazują jednoznacznie na taką okoliczność;

b) ustaleniu, że oskarżony miał świadomość, iż zobowiązania z tytułu rat leasingowych nie będzie regulowane podczas, gdy żadne dowody na to nie wskazują;

c) ustaleniu, że oskarżony wprowadził w błąd (...) S.A. co do zamiaru wywiązania się z zawartych umów leasingu, podczas gdy żadne dowody nie potwierdzają tak poczynionych ustaleń;

d) zaniechaniu ustalenia kto odebrał pojazdy objęte umowami leasingu oraz czy protokoły zdawczo-odbiorcze zostały podpisane w salonie (...) oraz F. w dacie odbioru, czy w dniu zawarcia umowy leasingu, gdyż na przedmiotowych protokołach nie znajduje się pracowników salonu wydających pojazd;

e) zaniechaniu ustalenia, oskarżony dacie zawarcia umów dysponował dokumentem w postaci prawa jazdy.

4) obrazę przepisów prawa materialnego, tj. art. 286 § 1 k.k. poprzez jego zastosowanie w sytuacji gdy z ustalonego stanu faktycznego nie wynika aby doszło do wypełnienia znamion tego przestępstwa.

Podnosząc powyższe zarzuty, apelujący wniósł o:

1) uchylenie wydanego w sprawie orzeczenia i przekazanie sprawy do Sądu Okręgowego we Wrocławiu do ponownego rozpoznania;

2) zmianę wydanego wyroku i uniewinnienie oskarżonego T. S. od zarzucanych mu czynów;

ewentualnie:

3) zmianę zaskarżonego orzeczenia i wyeliminowanie z przypisanego oskarżonemu czynu art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. oraz wymierzenie kary w dolnej granicy ustawowego zagrożenia.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja obrońcy oskarżonego uwzględniona została w zakresie wymiaru orzeczonej kary pozbawienia wolności. Skorygowano również, zgodnie z wnioskiem apelacji, wysokość wynagrodzenia przyznanego obrońcy. W pozostałym zakresie zarzuty apelującego były bezzasadne.

Nie doszło w postępowaniu pierwszoinstancyjnym do uchybienia opisanego w pkt. 1 petitum apelacji. Bez wątplenia sprawa oskarżonego należała do właściwości Sądu Okręgowego we Wrocławiu i prawidłowo została mu przekazana przez Sąd Rejonowy w Oławie. Wbrew twierdzeniom apelującego, zeznania świadka A. K. złożone jeszcze na etapie procedowania przed Sądem Rejonowym w Oławie zostały za zgodą stron ujawnione przed Sądem orzekającym. Oskarżony na każdym etapie postępowania przed Sądem Okręgowym miał nieograniczoną możliwość złożenia wyjaśnień. Przypomnieć należy, że na rozprawie przed Sądem Rejonowym w Oławie w dniu 2 marca 2020 r. oskarżony nie przyznał się do zarzucanych czynów i odmówił składania wyjaśnień. Na pierwszej rozprawie przed Sądem Okręgowym, po odczycaniu aktu oskarżenia, odczytano wyjaśnienia oskarżonego, które składał wcześniej w postępowaniu przygotowawczym i na rozprawie przed Sądem Rejonowym w Oławie. Sąd Okręgowy procedował na podstawie art. 389 § 1 k.p.k. ponieważ oskarżony nie stawiał się na pierwszą rozprawę. Na kolejnych rozprawach oskarżony nie wyrażał woli złożenia wyjaśnień odmiennych od tych, które odczytano. Konkludując, podstawą ustaleń faktycznych w sprawie były dowody przeprowadzone na rozprawie przed Sądem Okręgowym we Wrocławiu.

Chybione okazały się zarzuty obrazy art. 4, 7 i 410 k.p.k. Sąd Okręgowy prawidłowo ocenił dowody z zeznań M. B. (1), M. C. (2) oraz opinię biegłego grafologa. Ich wymowa jest jednoznacznie spójna. M. B. (1) bowiem bez cienia wątpliwości w trakcie okazania mu wizerunku oskarżonego stwierdził, że jest to osoba, która podpisywała z nim umowę leasingu podając się za M. C. (2). Biegły grafolog kategorycznie stwierdził z kolei, że pewne zapisy na tej umowie zostały sporządzone przez oskarżonego. Wskazał na prawdopodobieństwo, że to oskarżony podpisał umowę, a nie świadek M. C. (2). Wreszcie ten ostatni, zmieniając swoją relację procesową, po okazaniu mu przedmiotowych umów leasingu zaprzeczył, że podpisywał je. Konstatacja Sądu I instancji w takiej sytuacji, że to oskarżony podając się za M. C. (2) zawarł przedmiotowe umowy z M. B. (1) jawi się jako logiczna i pozostaje pod ochroną art. 7 k.p.k. Nie nasuwa zastrzeżeń ocena relacji M. C. (2) dokonana przez Sąd Okręgowy. Dla oceny prawnej zachowania oskarżonego bez znaczenia jest, że to świadek odbierał przedmiotowe pojazdy a następnie z nich korzystał. W perspektywie tych dowodów oczywistym jest, że oskarżony nie miał zamiaru spłacać rat leasingowych, skoro od samego początku to M. C. (2) miał używać przedmiotów leasingu (poza sporem jest że wyłącznie świadek ich używał) a oskarżony był swego rodzaju słupem, który nie odniósł żadnych korzyści z zawarcia owych umów.

Oczywiście chybiony jest zarzut obrazy art. 173 § 1 k.p.k. W zakresie okazania wizerunku osoby należy wskazać, że jest ono pełnoprawnym sposobem okazania. Z treści powołanego przepisu wynika możliwość dokonania okazania zarówno wizerunku, jak i osoby bezpośrednio. Obie te formy mają istotne znaczenie z punktu widzenia zarówno wykrywczego, jak i dowodowego. Treść protokołu okazania (k.191-193) przeczy tezie skarżącego, że okazanie nastąpiło w sposób jednoznacznie sugerujący sprawcę w osobie oskarżonego. Żadnych tego rodzaju sugestii Sąd Apelacyjny się nie dopatrzył. Prawidłowo nadał Sąd Okręgowy większy walor wiarygodności zeznaniom świadka M. B. (1) z postępowania przygotowawczego, niż tym złożonym na rozprawie. Podniesione w tym zakresie argumenty zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku przekonują, a odmienne stanowisko obrońcy ma charakter wyłącznie polemiczny.

Nie doszło również do zarzucanego przez obrońcę naruszenia art. 167 i 352 k.p.k. Nie budziło bowiem wątpliwości w świetle relacji M. C. (2), że to on odbierał samochody i użytkował je. Nie przeczy temu ustaleniu skarżący. Nie oznacza to jednak, że ustalenia stanowiące podstawę przypisania oskarżonemu oszustwa są wadliwe. Skoro oskarżony konsekwentnie zaprzeczał, że zawierał przedmiotowe umowy leasingowe, to nie może budzić wątpliwości ustalenie, że nie miał zamiaru spłaty z tego tytułu rat leasingowych.

Podzielił Sąd Apelacyjny natomiast argumenty apelującego przemawiające za zasadnością orzeczenia wyższego wynagrodzenia za obronę oskarżonego.

Apelacja co do winy obligowała kontrolę zaskarżonego wyroku także w zakresie orzeczenia o karze. Zdaniem Sądu Apelacyjnego kara 2 lat pozbawienia wolności jawi się w realiach sprawy jako rażąco surowa. Nie tracąc z pola widzenia licznych okoliczności obciążających, w tym uprzedniej karalności oskarżonego, premedytacji w działaniu, większą wagę należało przywiązać do tego, że to nie on był inicjatorem przypisanego przestępstwa. Wydaje się - z uwagi na ustalenia co do korzyści uzyskanych z tego przestępstwa - że jego rola była podrzędna. Stwierdzenie zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku o nie dopatrzeniu się żadnych okoliczności łagodzących wobec oskarżonego jest zatem nie do zaakceptowania. Gdy uwzględnić ponadto skruchę oskarżonego i żal wyrażony na rozprawie odwoławczej (sprzeczny notabene z nieudolnym negowaniem popełnienia przypisanego przestępstwa) Sąd Apelacyjny karę złagodził.

Sprawa została podana kontroli również w aspekcie potencjalnych uchybień określonych w art. 439 k.p.k., których obrońca nie podniósł. W szczególności zwrócił uwagę Sąd Apelacyjny na fakt, że u oskarżonego w maju 2021 r. pojawiły się problemy zdrowotne, zdiagnozowane później przez biegłego M. B. (2) - karta 489 akt sprawy, mogące wywoływać ewentualne wątpliwości co do zdolności prowadzenia przez oskarżonego obrony w sposób samodzielny i rozsądny. Podkreślić należy, że wbrew pierwotnej sugestii oskarżonego, przyznał on na rozprawie odwoławczej, że problemy owe pojawiły się dopiero w maju 2021 r. co odpowiada treści opinii biegłego. Dodać trzeba, że styczność Sądu Apelacyjnego z oskarżonym, wysłuchanie jego wypowiedzi, również nie nasunęły żadnych wątpliwości, że jest w stanie samodzielnie i rozsądnie się bronić. Data diagnozowanych problemów zdrowotnych wyklucza wątpliwości co do poczytalności tempore criminis i co najważniejsze, na wszystkich rozprawach, które odbyły się po kwietniu 2021 r. obecny był obrońca oskarżonego.

Orzeczenie o kosztach sądowych postępowania odwoławczego znajdują oparcie w art. 624 § 1 k.p.k.

<i>SSA Cezariusz Baćkowski</i>	<i>SSA Andrzej Kot</i>	<i>SSA Piotr Kaczmarek</i>
---------------------------------------	-------------------------------	-----------------------------------